

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Педагогічна психологія з практикумом

обов'язкова

Освітньо-професійна програма	<u>«Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»</u>
Спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи (назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	<u>українська</u>
Розробники:	<u>КОЛТУНОВИЧ Тетяна Анатоліївна</u> , кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
Профайл викладача (-ів)	http://preschool.cv.ua/koltunovych_tetiana_anatoliivna/
Контактний тел.	+38 (050) 201 73 16
E-mail:	t.koltunovych@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4291
Консультації	Консультації з навчальної дисципліни проводяться очно та онлайн. Очні консультації: вівторок з 09.00. до 11.00 ауд. 531, корпус №8 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Онлайн-консультації (за попередньою домовленістю): середа з 10.30 до 11.30

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Силабус навчальної дисципліни «Педагогічна психологія з практикумом» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 «Дошкільна освіта» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Навчальна дисципліна «Педагогічна психологія з практикумом» читається у V семестрі. Форма підсумкового контролю – екзамен.

Зміст дисципліни охоплює основні розділи педагогічної психології (психологію навчання, психологію виховання, психологію педагога та педагогічної діяльності, а також педагогічну психологію аномальних та екстремальних випадків), вітчизняні та закордонні наукові розробки у цій галузі знань.

Дисципліна «Педагогічна психологія з практикумом» дозволяє студентам отримати загальне уявлення про основні напрями, поняття та категорії педагогічної психології, концепції педагогічного процесу та навчання та їх психологічне підґрунтя, про структуру навчальної діяльності, про психологічні закономірності педагогічної діяльності та педагогічного впливу на різних етапах освітнього процесу; ознайомитися зі специфікою виявлення психологічних основ діяльності вчителя, його професійних та особистісних якостей, стилів педагогічної діяльності та педагогічного спілкування.

2. Мета навчальної дисципліни: теоретичне та практичне оволодіння знаннями про психологію навчальної діяльності, взаємозв'язок процесів навчання, учіння, навчання та виховання, а також формування наукового психологічного мислення, професійних знань та умінь майбутніх фахівців дошкільної освіти.

3. Пререквізити. Курс «Педагогічна психологія з практикумом» ґрунтується на вже засвоєних філософських і психологічних дисциплінах та знаннях, навичках і вміннях, отриманих під час вивчення фахових дисциплін.

Дисципліна «Педагогічна психологія з практикумом» має тісний зв'язок з дисциплінами *«Педагогіка загальна»*, *«Психологія загальна»*, *«Вступ до педагогічної діяльності»*, *«Педагогіка дошкільна»*, *«Психологія дітей дошкільного та молодшого шкільного віку»*, *«Психологія дитяча»* та ін.

4. Результати навчання

- знати:

- сучасні погляди на вікові і психологічні закономірності процесів засвоєння дітьми знань та морально-етичних норм і принципів;
- сутність та характерні особливості основних понять педагогічної психології («навчання», «научіння», «учіння», «виховання», «розвиток»);
- методи педагогічної психології; основні проблеми педагогічної психології, її історію та тенденції розвитку; види, умови і механізми учіння;
- чинники, що впливають на ефективність учбової діяльності; сучасні концепції учіння; особливості учіння, научіння, навчання та виховання на різних етапах розвитку особистості;
- психологічні закономірності та передумови майбутнього навчання в школі дітей дошкільного віку; особливості, способи визначення та критерії психологічної готовності дитини до навчання в школі;

- теорії, механізми та вікові аспекти виховання;
- особливості та способи формування психологічної культури і педагогічних здібностей педагога;
- особливості педагогічного керівництва

- уміти:

- адекватно поєднувати навчальні, виховні та розвивальні цілі в умовах освітнього процесу в закладах освіти;
- застосовувати на практиці концепції, методи та прийоми навчання дітей з урахуванням їх психологічних закономірностей розвитку;
- підбирати відповідні виховні прийоми та навчальні навчальною діяльністю, а також морально-етичних норм, принципів та життєвого світогляду;
- застосовувати психодіагностичні методики в педагогічній діяльності, з метою розвитку і корекції особистості, діагностики і формування мотивації учіння;
- давати рекомендації з питань навчання і виховання, педагогічного керівництва, програми їх упровадження;
- застосовувати інноваційні технології в процесів навчання та виховання;
- постійно вдосконалювати свою професійну майстерність і педагогічні здібності.

Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього й дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в

роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

ПР-11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

Компетентності, визначені Професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»

Загальні компетентності

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (*громадянська компетентність*).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (*соціальна компетентність*).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (*етична компетентність*).

Професійні компетентності

Трудові функції:

А. Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу

A1.1. *Прогностична.* Здатність планувати та прогнозувати результати освітнього процесу.

A2.2. *Організаційна.* Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти.

A3.1. *Оцінювально-аналітична.* Здатність здійснювати та інтерпретувати результати моніторингу якості освітньої діяльності для адаптації та коригування освітнього процесу відповідно до можливостей та потреб здобувачів освіти.

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального,

інклюзивного освітнього середовища

Б1.2. *Здоров'язбережувальна*. Здатність організовувати психологічно безпечне освітнє середовище

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В1.1. *Психоемоційна*. Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.

В1.2. *Психоемоційна*. Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.

В2.1. *Педагогічне партнерство*. Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

В2.3. *Педагогічне партнерство*. Здатність до командної взаємодії.

В3.1. *Морально-етична*. Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення

Г1.1. *Здатність до навчання впродовж життя*. Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності.

Г1.2. *Здатність до навчання впродовж життя*. Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

Компетентності, визначені Професійним стандартом «Практичний психолог закладу освіти»

Загальні компетентності

ЗК.04. Здатність до професійного розвитку, навчання протягом життя, самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності, планувати та управляти власним робочим часом (*особиста та навчальна компетентність*).

ЗК.09. Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, формулювати результати дослідження в термінах і поняттях, прийнятих у психологічній науці та практичній психології, дотримуватись принципів надання психологічної допомоги (не нанесення шкоди, об'єктивності, конфіденційності, поваги до клієнта, необхідності та достатності наданої інформації), діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (*етична компетентність*)

Професійні компетентності

Трудові функції

А. Здійснення психологічної профілактики

А1. Здатність визначати актуальні напрями завдання психологічної профілактики з урахуванням моніторингу та аналізу соціально-психологічної ситуації в закладі освіти відповідно до визначених завдань, особливостей розвитку та вікових особливостей цільової аудиторії

В. Здійснення психологічної діагностики

В1. Здатність визначати потребу у проведенні, планувати та організовувати процедуру психологічної діагностики відповідно до особливостей розвитку вікових особливостей цільової аудиторії та актуального стану освітнього середовища

Г. Надання психологічної допомоги за запитом та/або відповідно виявленої потреби в такій допомозі

Г.1. Здатність визначати структуру, зміст, види психологічної допомоги (психологічне консультування, психологічний супровід, психологічний тренінг, розвивальна діяльність), форми (індивідуальна, групова, сімейна) та методи відповідно до запиту та/або виявленої потреби в такій допомозі

Д. Співпраця з педагогічними (науково-педагогічними) працівниками щодо організації ефективної освітньої діяльності та співучасть у створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища в закладі освіти

Д2. Здатність надавати психолого-педагогічну допомогу педагогічним (науково-педагогічним) працівникам в організації освітнього процесу та створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища, брати участь в діяльності закладу освіти із забезпечення освітньої діяльності та освітнього процесу, передбаченої законодавством та установчими документами

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Педагогічна психологія з практикумом»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	4	120	2	30	30	–	–	60	–	екзамен
Заочна	4	5	4	120	2	12	–	–	–	108	–	екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Теми лекційних занять	ЗІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 НАУКОВІ АТРИБУТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. ПСИХОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ТА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ											
Тема 1. Педагогічна психологія як галузь психологічного знання	6	2	–	–	–	4	8	1	–	–	–	7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 2. Історичні передумови становлення та розвитку педагогічної психології	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 3. Методологія та методи педагогічної психології	6	–	2	–	–	4	9	1	–	–	–	8
Тема 4. Освіта у сучасному світі	6	–	2	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 5. Научіння	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 6. Учіння як пізнавальна діяльність. Вікова динаміка формування компонентів навчальної діяльності	12	4	4	–	–	4	9	1	–	–	–	8
Тема 7. Здібності у навчальній діяльності	8	2	2	–	–	4	7	1	–	–	–	6
Тема 8. Психологія навчання. Типи, психологічні моделі та напрями розвитку сучасного навчання	10	4	2	–	–	4	9	1	–	–	–	7
Разом за змістовим модулем 1	64	16	16	–	–	32	64	7	–	–	–	57
ЗІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПСИХОЛОГІЯ ВИХОВАННЯ. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ СУБ'ЄКТА. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПАТРОНАЖ РОЗВИТКУ ДИТИНИ. ПСИХОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ												
Тема 9. Психолого-педагогічні аспекти виховання. Психологічні основи формування особистості у процесі виховання.	12	4	4	–	–	4	8	1	–	–	–	7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Психологічні основи морального виховання. Самовиховання. Психологічні питання виховання характеру												
Тема 10. Психологічні особливості виховання важких дітей	8	2	2	–	–	4	7	1	–	–	–	6
Тема 11. Психологія сімейного виховання	2	–	–	–	–	2	5	–	–	–	–	5
Тема 12. Психологічний аналіз діяльності педагога. Педагог як суб'єкт педагогічної діяльності	10	2	4	–	–	4	7	1				6
Тема 13. Психологічні особливості педагогічного спілкування	4	2	–	–	–	2	6	–	–	–	–	6
Тема 14. Педагогічна психологія аномальних і екстремальних випадків	4	2	–	–	–	2	7	1	–	–	–	6
Тема 15. Керівництво дитячим і педагогічним колективом	6	–	2	–	–	4	5	–	–	–	–	5
Тема 16. Конфлікти у діяльності педагога	4	–	–	–	–	4	5	–	–	–	–	5
Тема 17. Психологія професійної освіти	6	2	2	–	–	2	7	1	–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 2	56	14	14	–	–	28	56	5	–	–	–	61
Усього годин	120	30	30	–	–	60	120	12	–	–	–	108

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
ЗМ1. НАУКОВІ АТРИБУТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. ПСИХОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ТА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
1	Тема 1. Педагогічна психологія як галузь психологічного знання. Історичні передумови становлення та розвитку педагогічної психології Підібрати навчальну та навчально-методичну літературу з курсу. Схематично зобразити зв'язок педагогічної психології з іншими науками
2	Тема 2. Історичні передумови становлення та розвитку педагогічної психології. Виконати письмово завдання: Оформити тематичне дослідження про одного з психологів/педагогів (О.В.Духновича, Ф.Прокоповича, Г.С.Сковороди, А.С.Макаренка, І.О.Сікорського, В.О.Сухомлинського) за таким планом: 1) ПП, короткі відомості, 2) Основні праці вченого, наукові інтереси, 3) Значущість наукових здобутків вченого, 4) Список літератури.
3	Тема 3. Методологія та методи педагогічної психології Виконати письмові завдання: 1. Скласти таблицю «Класифікація методів дослідження у педагогічній психології» 2. Скласти опорний конспект з теми «Експериментальна педагогічна психологія» за таким планом: 1). Поняття експериментальної педагогічної психології. 2) Проблеми експериментальної педагогічної психології 1. Пояснити, у чому різниця між експериментальною і контрольною групами у психолого-педагогічному експерименті. Розкрийте їхнє призначення. 2. Скласти характеристику студента групи (на вибір)
4	Тема 4. Освіта у сучасному світі 1. Скласти презентацію: «Основні тенденції розвитку освіти у сучасному світі».
5	Тема 5. Научіння Виконати письмові завдання: Скласти таблицю «Види та рівні научіння»
6	Тема 6. Учіння як пізнавальна діяльність. Вікова динаміка формування компонентів навчальної діяльності Виконати письмові завдання: 1) Скласти тези «Критерії розумового розвитку та шляхи і способи їх діагностики»
	2) Скласти опорний конспект «Формування наукових понять та специфічних прийомів пізнавальної діяльності» 3) Опрацювати тему «Самоосвітня діяльність» за таким планом: 1. Самостійна робота як навчальна діяльність та основні вимоги до неї. 2. Поняття самоосвіти та її рівні розвитку. 3. Педагогічне забезпечення розвитку самоосвіти: основні напрями. 4) Написати есе «Дитяча обдарованість: гордість для батьків чи велике нещастя?»
7	Тема 7. Здібності у навчальній діяльності Виконати письмові завдання:

№	Назва теми
	1) Заповнити таблицю «Структура, вікові особливості та типи навчальності» Таблиця 1 Структура, вікові особливості та типи навчальності Типи навчальності Структура навчальності Вікові особливості навчальності 2) Скласти схему «Напрямки вивчення причин неуспішності». 3) Описати проблему «Молодші школярі «групи ризику» за планом: 1. Загальна характеристика явища та основні прояви. 2. Причини виникнення. 3. Рекомендації щодо навчання таких дітей, запобігання та/чи подолання явища
8	Тема 8. Психологія навчання. Типи, психологічні моделі та напрями розвитку сучасного навчання Виконати письмові завдання: 1) Скласти опорний конспект «Теорії та концепції навчання» за таким планом: 1. Назва теорії/концепції. 2 Основні представники 3 Основний зміст. 4 Позитивні сторони. 5 Негативні сторони. Теорії та концепції, які необхідно розглянути: Асоціативна теорія. Біхевіористські теорії навчання. Психологічна сутність програмованого навчання. Гештальттеорія засвоєння. Когнітивні теорії учіння. Гуманістична психологія. Концепція розвитку та навчання Л.С.Виготського. Теорія засвоєння знань. Теорія застосування змістовних узагальнень. Розвивальне навчання. Теорія поетапного формування розумових дій. Алгоритмізоване навчання. Знаково-контекстне навчання. Концепція проблемного навчання 2) Скласти доповідь «Особливості впровадження навчальних технологій у навчально-виховний процес». 3) Опрацювати тему «Методика психологічного обстеження й поділу першокласників відповідно до їхньої готовності до шкільного навчання». Скласти опорний конспект і банк методик.
ЗМ 2. ПСИХОЛОГІЯ ВИХОВАННЯ. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ СУБ'ЄКТА. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПАТРОНАЖ РОЗВИТКУ ДИТИНИ. ПСИХОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	
9	Тема 9. Психолого-педагогічні аспекти виховання. Психологічні основи формування особистості у процесі виховання. Психологічні основи морального виховання. Самовиховання. Психологічні питання виховання характеру Виконати письмові завдання: 1) Скласти схему «Рівні моральної вихованості особистості» 2) Опрацювати тему «Психологічні особливості виховання волі дитини».
10	Тема 10. Психологічні особливості виховання важких дітей Виконати письмово завдання: Скласти доповідь «Передумови формування девіантної поведінки у дитини»/ Педагогічна запущеність у дошкільнят: причини та наслідки
11	Тема 11. Психологія сімейного виховання 1. Опрацювати тему за таким планом: 1) Сім'я як інститут соціалізації.

№	Назва теми
	2) Особливості виховного впливу сім'ї. 3) Правила ефективного сімейного виховання дітей. 4) Типові ролі «важких» дітей у сім'ї. <i>Основні поняття: навчання, навчальна діяльність, механізми навчання, ефективне навчання, технологія навчання, модель навчання, шкільна неуспішність</i>
12	Тема 12. Психологічний аналіз діяльності педагога. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності Виконати письмові завдання: 1.Скласти тези: «Вивчення та корекція психологічної готовності вчителів до педагогічної діяльності» 2.Опрацювати тему «Проблема педагогічного оцінювання»
13	Тема 13. Психологічні особливості педагогічного спілкування 1. Опрацювати тему за таким планом: 1) Поняття педагогічного спілкування. 2) Стили педагогічного спілкування. 3) Психологічні бар'єри у педагогічному спілкуванні та шляхи їх уникнення/подолання. <i>Основні поняття: педагогічне спілкування, стилі спілкування, бар'єри спілкування, фонетичний бар'єр, стилістичний бар'єр, логічний бар'єр, семантичний бар'єр</i> 2. Виконати письмове завдання: Скласти схему-каталог ефектів, які виникають у розвитку дитини як наслідок типових способів комунікацій дорослих і дітей
14	Тема 14. Педагогічна психологія аномальних і екстремальних випадків Виконати письмове завдання: Скласти тези «Суїцидальна поведінка серед дітей. Переживання синдрому втрати».
15	Тема 15. Керівництво дитячим і педагогічним колективом Виконати письмове завдання: Скласти доповідь «Педагогічна технологія організації колективної життєдіяльності дітей».
16	Тема 16. Конфлікти у діяльності педагога 1. Опрацювати тему за таким планом: 1) Поняття педагогічного конфлікту. 2). Види педагогічних конфліктів. 3). Рольові конфлікти у діяльності педагога. 4). Міжособистісні конфлікти. 5). Внутрішньоособистісні конфлікти та їх прояв у педагогічній діяльності. 6). Профілактика та шляхи вирішення/подолання педагогічних конфліктів.
17	Тема 17. Психологія професійної освіти 1. Виконати письмове завдання Скласти протокол дослідження за методикою «Вибір професії»

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

- *поточний контроль* (максимально – 50 балів, форми контролю: усний, письмовий/тестовий у письмовій або електронній формі): оцінюється робота студентів на практичних заняттях, виконання завдань для самостійного опрацювання студентами, виконання практичних завдань, творчих робіт, презентацій, тестових і письмових робіт;
- *рубіжний контроль* (максимально – 10 балів за два модулі, форми контролю: письмовий/тестовий у письмовій або електронній формі): за 5-тибальною шкалою оцінюються модульні письмові роботи у кінці модуля 1 та модуля 2;
- *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів): екзамен. Форма проведення – усна/письмова/ автоматизоване тестування¹.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- автоматизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі проекти);
- доповіді, реферати, презентації за обраною темою;
- есе;
- табличні, статистичні й інші роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- реферування наукової літератури;
- створення структурних (візуальних) схем;
- виконання творчих завдань (довіді, проекти, огляди тощо);
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних і групових завдань.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов’язковим. За об’єктивних причин і надання відповідних документів, що їх підтверджують, навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (підстава: оформлений студентом пакет документів, наказ ректора).

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується “Правилами академічної доброчесності у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича” (<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>) та “Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича” (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>)” “Етичним кодексом Чернівецькому національному університету імені Юрія

¹ За умов організації освітнього процесу в *онлайн-режимі* лекційні та практичні заняття, консультації проводяться на платформах *Moodle, Google Meet*.

Поточне, рубіжне та підсумкове оцінювання (контроль) реалізуються на вказаних платформах у формі виконання розроблених викладачем автоматизованих тестів.

Федьковича”

(<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4291>)

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року

(<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view>).

Критерії оцінювання роботи та результатів навчання здобувача освіти на практичних заняттях та критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Максимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремих вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання – 12 балів.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

10–12 балів, «відмінно» – студент під час виступу повністю, ґрунтовно, логічно послідовно, з наведенням прикладів розкрив питання; вільно володів опрацьованим матеріалом, доповідав, не користуючись допоміжними засобами (конспект, підручник, методичні вказівки тощо); обґрунтував висновки та відповів на всі запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування дав правильні відповіді на питання.

7–9 балів, «добре» – студент повно та правильно висвітлив головні аспекти поставленого питання, відповідно до обраної теми, користуючись написаним текстом; зробив правильний висновок; допустив незначні помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел літератури та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування переважна більшість відповідей на питання були правильними.

4–6 балів, «задовільно» – студент неповно висвітлив головні аспекти поставленого питання, користуючись написаним текстом; зробив неправильні висновки; допустив грубі помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням невеликої кількості джерел літератури; під час фронтального опитування не зміг відповісти на більшу половину з поставлених запитань.

1–3 бали, «незадовільно» – студент не розкрив питання, проявив поверховість суджень, не зміг відповісти на поставлені запитання; доповідь підготовлена з використанням лише одного джерела літератури; під час фронтального опитування частково зміг відповісти/не відповів на питання.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
12-11	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою ІКТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
9-10	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
7-8	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
5-6	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
4-3	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.
2-0	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Під час оцінювання завдань для самостійної роботи студентів враховується:

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилання на використану літературу і джерела.

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

У межах поточного чи підсумкового контролю (заліку/іспиту) до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу :

– «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

(<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>)

– «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6)

(<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezul-na-vch-zdobuvachiv.pdf>).

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри (Протокол №1 від 27.08.2020, <https://bit.ly/3ShTpSR>) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта», ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, студент пройшов 5-тижневий курс «Критичне мислення для освітян» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3) чи «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти» на платформі «Prometheus» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:MON+AB101+2019_T2) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 12 балів з теми 12 «Психологічний аналіз діяльності педагога. Педагог як суб'єкт педагогічної діяльності» чи теми 14 «Педагогічна психологія аномальних і екстремальних випадків» (модуль 2).

Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

Критерії оцінювання на підсумковому контролі (екзамені)

Форма проведення – письмова, усна / автоматизований тест у системі електронного навчання Moodle².

Максимальна кількість балів, отримана студентом за екзамен – 40 балів.

Екзаменаційні білети з ОК 21 «Педагогічна психологія з практикумом» складаються із:

- (1) тестових завдань – 20 балів (20 питань, 1 правильна відповідь = 1 бал). Екзаменаційні тестові завдання з ОК 21 «Педагогічна психологія з практикумом» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/mod/quiz/edit.php?cmid=253267>
- (2) теоретичного питання – 10 балів.
- (3) теоретичного питання – 10 балів.

² Для студентів заочної форми навчання та за умови дистанційного навчання.

Критерії оцінювання екзаменаційних тестових завдань для студентів денної форми навчання (автоматизоване тестування)

Кількість правильних відповідей	Кількість балів за екзамен	Кількість правильних відповідей	Кількість балів за екзамен
20	20 балів	9	9 балів
19	19 балів	8	8 балів
18	18 балів	7	7 балів
17	17 балів	6	6 балів
16	16 балів	5	5 балів
15	15 балів	4	4 балів
14	14 бали	3	3 балів
13	13 бали	2	2 балів
12	12 бали	1	1 балів
11	11 бал	0	0 балів
10	10 балів		

Розподіл балів за відповіді на теоретичні питання (№2, 3)

Кількість балів	Рівень засвоєння	Роз'яснення
9-10 балів	високий	передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу
7-8 балів	достатній	передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабе знання додаткової літератури
5-6 балів	вище середнього	передбачає наявність знань лише основної літератури, студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів
3-4 бали	середній	передбачає неповні знання студента основної літератури; студент лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; не досить правильні формулювання, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів
1-2 бали	низький	студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді
0 балів	дуже низький	студент не розкрив поставлене питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання

Критерії оцінювання екзаменаційних тестових завдань для студентів заочної форми навчання (автоматизоване тестування)

Екзаменаційні тести з ОК 21 “Педагогічна психологія з практикумом” складаються із:

- (1) тестових завдань – 40 балів (80 питань, 1 правильна відповідь = 0,5 бала). Екзаменаційні тестові завдання з ОК 21 «Педагогічна психологія з практикумом» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/mod/quiz/edit.php?cmid=197946>

Кількість балів, які студент може набрати за правильну відповідь на одне питання – 0,5 бала.

Кількість правильних відповідей	Кількість балів за екзамен	Кількість правильних відповідей	Кількість балів за екзамен
79-80	40 балів	37-38	19 балів
77-78	39 балів	35-36	18 балів
75-76	38 балів	33-34	17 балів
73-74	37 балів	31-32	16 балів
71-72	36 балів	29-30	15 балів
69-70	35 балів	27-28	14 балів
67-68	34 бали	25-26	13 балів
65-66	33 бали	23-24	12 балів
63-64	32 бали	21-22	11 балів
61-62	31 бал	19-20	10 балів
59-60	30 балів	17-18	9 балів
57-58	29 балів	15-16	8 балів
55-56	28 балів	13-14	7 балів
53-54	27 балів	11-12	6 балів
51-52	26 балів	9-10	5 балів
49-50	25 балів	7-8	4 бали
47-48	24 бали	5-6	3 бали
45-46	23 бали	3-4	2 бали
43-44	22 бали	1-2	1 бал
41-42	21 бал	0	0 балів
39-40	20 балів		

Шкала відповідності згідно систем оцінювання:

- Оцінка А – «відмінно» – 71-80 правильних відповідей – 36-40 балів;
 Оцінка В – «добре» – 61-70 правильних відповідей – 31-35 балів;
 Оцінка С – «добре» – 51-60 правильних відповідей – 26-30 балів;
 Оцінка D – «задовільно» – 41-50 правильних відповідей – 21-25 балів;
 Оцінка E – «задовільно» – 31-40 правильних відповідей – 16-20 балів;
 Оцінка FX – «незадовільно» – 21-30 правильних відповідей – 11-15 балів;
 Оцінка F – «незадовільно» – 0-20 правильних відповідей – 0-10 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання з ОК 21 «Педагогічна психологія з практикумом»

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за усіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів. Проведення контролю знань відбувається у письмовій формі на основі виконання тестових завдань та передбачає оцінку знань студента за системою ECTS.

Бал, отриманий на екзамені (40 балів), сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу (робота на практичних заняттях – 30 балів; виконання самостійної роботи – 20 балів), модульні письмові роботи (10 балів) складають підсумкову семестрову оцінку.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни та відповідає шкалі оцінювання: національній та ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90–100)	відмінно
Добре	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
Задовільно	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Незадовільно	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «добре» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «задовільно» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «незадовільно» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незадовільно» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							
Змістовий модуль №1 (30 балів)							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
12	12	12	12	12	12	12	12

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 2 (30 балів)										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
12	12	12	12	12	12	12	12	12		

T1, T2 ... T13 – теми змістових модулів

Набрані студентом у межах одного модуля бали (на практичних заняттях, за виконання завдань для самостійної роботи, модуль-контроль) додаються й отримана сума ділиться на загальну кількість оцінок, таким чином виводиться середній бал (СБ).

Наприклад, студент набрав: T.1 – 8 балів + T.2 – 7 балів +n ... + T.10. – 10 балів = 115 балів / 16 (кількість оцінок за один модуль) = 6,38.

Отже СБ – 6,38.

Далі за формулою виводиться кількість балів, отримана студентом за модуль: (СБ 6,38 * 0,05 + 0,4) * 30 (максимальна сума балів за один модуль) = 22 (21,57) – сума балів, набрана за модуль.

Сума балів за два модулі не може перевищувати – 60 балів.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Видра О.Г. *Вікова та педагогічна психологія* : навч. посібн. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 112 с.
2. *Вікова та педагогічна психологія* : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Олександр Васильович Скрипченко, Любов Василівна Долинська, Зоя Василівна Огороднійчук, Ірина Сергіївна Булах, Тетяна Миколаївна Зелінська ; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. 5-те вид. Київ : Каравела, 2017. 399 с.
3. *Вікова психологія: хрестоматія* : навч. посіб. 2-ге вид. / Долинська Л.В., Лисянська Т.М., Ширяєва Л.М. та ін. Київ : Каравела. 2020. 488 с.
4. Левус Н. І. Педагогічна психологія : методичні матеріали до навчального курсу. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 67 с. URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/Pedahohichna_psykholohiia_metodychni_materialy.pdf
5. Мельник І. С. *Педагогічна психологія: дошкільний вік*: навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. 128 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27941/1/I_Melnyk_PP_posibnuk_2013.pdf
6. Поліщук В. М. *Вікова і педагогічна психологія* : навчальний посібник. 4-те вид., стер. Суми : Університетська книга, 2019. 352 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29700/1/V_Polishchuk_WPP_IL.pdf
7. *Проблеми педагогічної психології* : навчальний посібник / упоряд. Т. О. Гетьман, Т. Д. Кричківська. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 381 с. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/2021/zahal_psy_lib/382_Problemi_pedagogichnoi_psihologii.pdf
8. Савелюк Н. М. *Психологія педагогічна* : навчальний посібник. Кременець: КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2012. 288 с. URL: <https://www.academia.edu/14552467/>
9. Сергєєнкова О., Столярчук О., Коханова О. *Педагогічна психологія* : навч. посібн. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
10. Токарева Н. М., Шамне А.В. *Вікова і педагогічна психологія* : підручник. Київ, 2017. 548 с. URL: <http://surl.li/eosyr>
11. Учитель І. Б. *Вікова та педагогічна психологія*: навч. посібник. Дніпро: Середняк Т.К., 2021. 162 с. URL: <http://surl.li/pkbbz>

7.2. Допоміжна

1. Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. *Педагогічна психологія* : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 248 с.
2. *Вікова та педагогічна психологія* : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В.Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. Київ : Каравела, 2008. 400 с.
3. Власова О. І. *Педагогічна психологія* : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Либідь, 2005. 399 с.
4. Голубчик Н., Кочерук О. Горошкіна О. *Педагогічна риторика : історія, теорія, практика*. Київ : КНТ, 2018. 258 с.
5. Заброцький М.М., Шапошникова Ю.Г. *Педагогічна психологія. Лекції* : навч. посіб.

- Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 143 с.
6. Ковальчук Т., Теслюк В. *Технології педагогічної діяльності*. Київ : Ліра-К, 2018. 380с.
 7. Ковалькова Т. О. *Вікова та педагогічна психологія: методичні рекомендації для студентів денної та заочної форм навчання*. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права "КРОК"», 2021. 64 с.
 8. Кутішенко В.П. *Вікова та педагогічна психологія* : навч. посібн. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 128 с.
 9. Лисянська Т.М. *Педагогічна психологія* : навч. посіб. Київ : Каравела, 2016. 264 с.
 10. Левус Н. І., Волошок О. В. *Педагогічна психологія в схемах і таблицях* : навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка; Артос, 2015. 340 с.
 11. Максименко С. Д. Асоціативнорефлекторна теорія навчання Н.О. Менчинської. *Проблеми сучасної психології*. 2015. Вип. 30. С. 7–18.
URL: <http://journals.urau.ua/index.php/2227-6246/article/view/158029>
 12. Максименко С. Д. Теорія експериментального навчання. *Проблеми сучасної психології*. 2017. Вип. 37. С. 7–18.
URL: <http://mpu.med-expert.com.ua/index.php/2227-6246/article/view/156924>
 13. Новікова Ж. М. *Педагогічна психологія* : навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 148 с.
 14. *Педагогічна та професійна психологія* : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього ступеня магістр зі спеціальності 8.18010021 «Педагогіка вищої школи» освітнього ступеня бакалавр зі спеціальності 6.030102 «Психологія» / Уклад. Богдан Ж.Б., Солодовник Т.О. Харків : НТУ «ХП», 2016. 68 с. URL: <https://core.ac.uk/download/50591613.pdf>
 15. *Педагогічна психологія: конспект лекцій, методичні вказівки та контрольні завдання з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти очної та заочної форми навчання за спеціальністю 053 «ПСИХОЛОГІЯ»* / упоряд. Ж. Богдан, Т. Солодовник. Харків: НТУ «ХП», 2022. 72 с.
URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/c2942493-64ee-48e8-98a3-8681417ce796/content>
 16. *Педагогічна психологія: підручник* / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна. Київ : Кондор Видавництво, 2015. 420 с.
 17. Поліщук, В. М. *Вікова і педагогічна психологія* : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Суми : Університетська книга, 2007. 330 с.
 18. Прасол Д. В., Литвиненко І. С. *Вікова та педагогічна психологія: мульти- медійний навчально-методичний посібник*. Миколаїв: Арнекс. 2016. 150 с.
 19. *Психологічне забезпечення педагогічної майстерності: навч.-методич. посіб.* / І.А. Бурлакова, Н.О. Євдокимова, О.А. Агарков, І.А. Шрамко, Л.С. Пілецька, О.В. Шевяков, Я.А. Славська, О.В. Бабатенко, Т.В. Кондес. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 276 с.
 20. Савчин М. В. *Педагогічна психологія* : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Академвидав, 2007. 424 с.
 21. Степанов О. М. *Педагогічна психологія* : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2011. 416 с.
 22. *Handbook of Educational Psychology*. / Ed by Patricia A. Alexander, Philip Hwinne. London ; Taylor and Francis group, 2012. 1078 p.
 23. Arduini-Van Hoose Nicole. *Educational Psychology*. New York: Hudson Valley

- Community College. URL: <https://edpsych.pressbooks.sunycreate.cloud>
24. *The Future of Educational Psychology* / Ed by Merlin C. Wittrock, Frank Farley. Taylor and Francis, 2017.
 25. Vassallo S. *Critical Educational Psychology*. Baltimore : Johns Hopkins University Press, 2017. 230 p.
 26. Woolfolk A. *Educational Psychology*, Global Edition. 14th ed. Pearson, 2020. 768 p.

8. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23)
URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології.
URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси.
URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу.
URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база.
URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
8. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
10. Освітній портал «Освіта.UA». URL: <http://osvita.ua>
11. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL: <http://www.intellect-invest.org.ua>
12. Інформаційний портал «Знання». URL: <http://znannya.info>
13. Наукова періодика України. URL: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>
14. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія». URL: <http://chitalka.info/psy.html>
15. Психологія UA. URL: <http://psychologiya.org.ua/>
16. Студентська бібліотека. URL: <http://studentbooks.com.ua/>
17. Всеукраїнська електронна бібліотека. URL: <http://youalib.com/>
18. Освітні портали MEGU. URL: <https://www.megu.edu.ua/uk/biblioteka/osvitni-portaly/>
19. Колекція психологічних тестів. URL: <http://test.vin.com.ua/>
20. Educational Psychology. Authored by: Kelvin Seifert and Rosemary Sutton. URL: <https://courses.lumenlearning.com/educationalpsychology>
21. Нормативно-правова база. Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/psycholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichnarobota/normatyvno-pravova-baza/>